

Kommentarer til rammeplanutvalgets utkast til revidert rammeplan for lektorutdanning 8–13

Institutt for kultur- og språkvitenskap ved UiS

Innledning

Rammeplanutvalgets mandat var å foreslå «moderate forenklinger» i eksisterende rammeplaner med en målsetting om å forenkle disse «ved å fjerne det som oppleves som strukturelle hindre for kvalitet i utdanningene». Det skal «ikke gjøres større substansielle endringer».

I utkastet fra rammeplanutvalget er det i liten grad gjort forenklinger eller fjernet strukturelle hindre. Tvert imot inneholder utkastet flere nye strukturelle hindre, og det er gjort substansielle endringer i utdanningens innhold. Hvis de foreslåtte endringene blir fastsatt i revidert rammeplan, vil flere av institusjonene måtte gjøre endringer i både enkeltkomponenter og strukturen i utdanningene. Det blir dermed vanskelig å iverksette ny rammeplan fra det tidspunktet den fastsettes, slik Kunnskapsdepartementet forutsetter.

Nye strukturelle hindre og substansielle endringer

§ 3 Struktur og innhold

«Hoveddelen av praksisstudiet skal fordeles mellom grunn- og videregående skole. Inntil 10 dager kan legges til andre relevante praksisarenaer.»

Den gjeldende forskriften har allerede en åpning for at deler av praksis kan gjennomføres på andre relevante praksisarenaer. Dette handlingsrommet har mange av institusjonene brukt til å prøve ut nye, innovative praksisformer og skape variasjon og progresjon i praksisopplæringen. For eksempel har to av kullene i lektorutdanningen ved UiS hatt praksis i Didaktisk digitalt verksted (DDV). Dette verkstedet er en arena hvor studenter og ansatte ved lærerutdanningene kan teste og utforske digitale verktøy til bruk i undervisningen. Målet er at lærerstudenter fra UiS går ut i framtidens klasserom med høy profesjonsfaglig digital kompetanse. På grunn av handlingsrommet i gjeldende rammeplan kunne lektorutdanningene også legge til rette for alternative praksisformer under lærerstreiken i 2022. Dette handlingsrommet fantes ikke i rammeplanene for de andre lærerutdanningene.

Det er mulig at formuleringen om inntil 10 dager praksis er ment som en åpning for alternative praksisformer, og at rammeplanutvalget ikke har vært oppmerksomme på at rammeplanen for lektorprogrammet allerede har denne åpningen. Tallfestingen av inntil 10 dager ser vi på som en innstramming og en ny strukturell hindring for lektorutdanningene.

«I løpet av de tre første studieårene skal studentene skrive en profesjonsrettet FoU-oppgave knyttet til studentens fag.»

Det er en viss forenkling at oppgaven ikke lenger er knyttet til tredje studieår, men at den skal skrives i løpet av de tre første. Det er imidlertid en substansiell endring at bacheloroppgaven i fag I eller fag II endres til en profesjonsrettet FoU-oppgave. Oppgaven blir da endret på to måter. For det første endres den fra en disiplinlig oppgave til en profesjonsrettet oppgave. For det andre ligger det en føring i begrepet «FoU-oppgave» om at oppgaven skal ha et bestemt forskningsdesign og en tydelig forankring i læreprofesjonen.

Ettersom lektorutdanningene ved de ulike institusjonene er matriseorganiserte, vil en slik endring kunne ha store organisatoriske konsekvenser. Fordi bacheloroppgaven i gjeldende rammeplan er knyttet til et disiplinlig fag, er det de disiplinlig fagmiljøene som underviser og veileder i

bacheloroppgaven, og som regel utgjør bacheloroppgaven et eget studieemne med en bestemt studiepoenguttelling. Hvis oppgaven skal bli en profesjonsrettet FoU-oppgave, er det mest nærliggende at den veiledes av de profesjonsfaglige fagmiljøene (pedagogikk og/eller fagdidaktikk). Å iverksette denne endringen vil da kunne kreve nedleggelse av bacheloroppgaveemner ved noen institutter og fakulteter og opprettelse av nye FoU-oppgaveemner ved andre. En slik endring er både tid- og arbeidskrevende og økonomisk belastende.

«Temaet vitenskapsteori og metode skal introduseres tidlig i studiet. Det skal være progresjon i temaet gjennom utdanningen.»

Formuleringen innebærer en viss forenkling ved at vitenskapsteori og metode ikke lenger knyttes direkte til profesjonsfaget. Dette er en positiv endring, ettersom vitenskapsteori vel så gjerne kan være en del av disiplinfagene (fag I og fag II) eller inngå i ex. phil. Det er imidlertid svært uheldig at det legges inn en ny strukturell føring som pålegger både en tidlig introduksjon og en progresjon gjennom studieløpet.

«Overganger i utdanningsløpet bør være en del av praksisstudiet.»

Det er uforståelig hva dette handler om og må fjernes.

Ønskede forenkling som ikke er gjort

§ 3 Struktur og innhold

Ett av forslagene til forenklinger som ble spilt inn fra det nasjonale fagrådet for lektorutdanning og PPU via UHR-lærerutdanning har ikke blitt tatt inn i utkastet.

Forslag 1: Praksis i fire av fem studieår endres til praksis i tre av fem studieår.

Lektorutdanningene er matriseorganiserte og forutsetter en stor grad av sambruk av disiplinfaglige studieemner med andre studieprogrammer. Dette gir institusjonene liten fleksibilitet i hvordan studiet kan bygges opp, og strukturelle føringer i rammeplanen kan derfor være vanskelige å gjennomføre. Spesielt er plassering av praksis en utfordring, og flere institusjoner har endt opp med studieløp der praksis kolliderer med campusaktiviteter i disiplinfagene. Selv om progresjon og god spredning av praksis i seg selv er positivt, kan kravet om praksis i fire av fem år ha så mange negative konsekvenser for studiet som helhet at studiekvaliteten svekkes. Kravet om fire av fem år skaper også hindringer for mobilitet fra disiplinfaglige studieprogrammer og over til lektorutdanningene. Dette kommenterer også NOKUT i sin evaluering av lektorutdanningene: Det er mange veier ut av lektorutdanningene og over i andre studier, men det er få veier inn i lektorutdanningene, på grunn av strukturelle føringer for oppbygningen.

Gode forslag til forenklinger

Forslaget til revidert rammeplan har strøket store deler av de tre siste avsnittene om praksisopplæringen. Det er et godt forslag om forenkling. Disse avsnittene er unødig detaljerte og inneholder flere strukturelle hindringer for utviklingen av en god praksisopplæring.